

Mandal kommuneArkiv: 02
Saksmappe: 03/02996-11
Saksbehandler: Tore Gullichsen**Saksfremstilling**

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
004/05	Ordfører	10.01.05
027/04	KOMITE II	25.01.05
013/05	Bystyret	03.02.05

**HØRING. NOU 2004:19 DISTRIKTSKOMMISJONENS UTREDNING
"LIVSKRAFTIGE DISTRIKTER OG REGIONER - RAMMER FOR EN
HELHETLIG OG GEOGRAFISK TILPASSET POLITIKK".**

Forslag til VEDTAK:

1. Bystyret slutter seg i hovedsak til anbefalingene fra flertallet i Distriktskommisjonen, og mener at videre arbeid bør baseres på dette grunnlaget.
2. Bystyret er i hovedsak enig rådmannens kommentarer slik de følger av saken.
3. Bystyret mener at endringer i oppgavefordeling mellom stat, regionalt og lokalt nivå haster, og ber om at det videre arbeid med konkretisering av oppgavefordeling og utforming av det nye regionale nivået og ny utforming av lokalt nivå prioriteres slik at de viktigste spørsmål er avklart i løpet av neste stortingsperiode.

SAKSORDFØRER:**Vedtak i Ordfører - 10.01.2005:**

Ordfører har fordelt saken til Komite II.

Behandling i KOMITE II - 25.01.2005:

Behandling av høring NOU 2004:1 - Sterke regioner forslag til ny regioninndeling av Norge - i Komite I 24. januar 2005, ble utdelt.

Jon Gunnar Ask foreslår nytt pkt. 4:

Mandal kommune vil spesielt styrke kommunenes ansvar for arealforvaltning, næringsutvikling og stedsutvikling.

Rådmannens forslag pkt. 1, 2 og 3 enstemmig vedtatt.

Jon Gunnar Ask's forslag til pkt. 4 enstemmig vedtatt.

Innstilling i KOMITE II - 25.01.2005:

1. Bystyret slutter seg i hovedsak til anbefalingene fra flertallet i Distriktskommisjonen, og mener at videre arbeid bør baseres på dette grunnlaget.
2. Bystyret er i hovedsak enig rådmannens kommentarer slik de følger av saken.
3. Bystyret mener at endringer i oppgavefordeling mellom stat, regionalt og lokalt nivå haster, og ber om at det videre arbeid med konkretisering av oppgavefordeling og utforming av det nye regionale nivået og ny utforming av lokalt nivå prioriteres slik at de viktigste spørsmål er avklart i løpet av neste stortingsperiode.
4. Mandal kommune vil spesielt styrke kommunenes ansvar for arealforvaltning, næringsutvikling og stedsutvikling.

SAKSORDFØRER: Inga Fjeldsgaard.

Behandling i Bystyret - 03.02.2005:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak i Bystyret - 03.02.2005:

1. Bystyret slutter seg i hovedsak til anbefalingene fra flertallet i Distriktskommisjonen, og mener at videre arbeid bør baseres på dette grunnlaget.
2. Bystyret er i hovedsak enig rådmannens kommentarer slik de følger av saken.
3. Bystyret mener at endringer i oppgavefordeling mellom stat, regionalt og lokalt nivå haster, og ber om at det videre arbeid med konkretisering av oppgavefordeling og utforming av det nye regionale nivået og ny utforming av lokalt nivå prioriteres slik at de viktigste spørsmål er avklart i løpet av neste stortingsperiode.
4. Mandal kommune vil spesielt styrke kommunenes ansvar for arealforvaltning, næringsutvikling og stedsutvikling.

Vedlegg:

- 1 NOU 2004:19 - KAPITTEL 7, KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER.
- 2 RÅDMANNENS BREV AV 06.04.04, REF. SAK I BYSTYRET 15.04.04.

Utrykte vedlegg: NOU 2004:19, Høringsbrev mv. B-sak 036/04, NOU 2004:2

Bakgrunn:

Regjeringens distriktskommisjon (DK) har avgitt sin innstilling, der det stilles opp visjoner og mål for distrikts- og regionalpolitikken. Sammendraget (kap. 7, s. 108 – 126) følger trykt (vedl. 1). Rådmannen viser til dette.

DK har formulert fire hovedstrategier som anbefales lagt til grunn for distrikts- og regionalpolitikken:

- Politikk for å møte endring
- Vekt på den brede politikken
- Desentralisering av makt til folkevalgte organer
- Utnytte handlingsrommet i den smale distriktspolitikken.

KRD har sendt DKs utredning på en bred høring med **to høringsfrister**. Dette for å sikre at høringsinnspillene blir ivaretatt i forbindelse med behandlingen av to saker i regjeringen. DK har i sin utredning lagt vekt på helhetsspektivet, bl. a med fokus på styringssystemenes betydning for å føre en helhetlig og geografisk differensiert politikk. Det er allerede lagt et tidsløp for videre vurdering av det regionale folkevalgte nivået. Regionalt folkevalgt nivå ble senest drøftet i St.meld. nr. 19 (2001-2002) *Nye oppgaver for lokaldemokratiet – regionalt og lokalt nivå*. I neste stortingsperiode skal det gjennomføres en forskningsbasert evaluering av fylkeskommunen. Dette tidsløpet er lagt til grunn for høring på dette temaet i forbindelse med DKs utredning. Det er satt en høringsfrist til **14. oktober 2005**. for tema som er knyttet til fremtidig fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling/ regionalisering.

Oppfølging av andre tema som DK omtaler i sin utredning, vil bli fulgt opp i kommende stortingsmelding om regionalpolitikken våren 2005. Denne stortingsmeldingen vil bl.a. omfatte en vurdering av fylkeskommunens nye rolle som regional utviklingsaktør. Meldingen vil drøfte helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk. For disse tema er det satt en høringsfrist til **14. januar 2005**.

I første rekke angår DKs utredning fylkeskommunene, men problemstillingene henger selvsagt nær sammen med kommunale spørsmål. Det er derfor av betydning av kommunene avgir uttalelse.

Flere av de temaene som DK behandler i sin utredning, er også behandlet i en rapport fra KS: KOU 2004:1 - *Sterke regioner. Forslag til ny regioninndeling av Norge*. Denne er også sendt på høring i kommunene med frist 1. februar 2005. For oversiktens skyld fremmes denne som egen sak parallelt med nærværende sak. Imidlertid vil vurderingene nødvendigvis overlape hverandre.

KS anbefaler kommunene å gi en samlet høringsuttalelse til KRD angående Distriktskommisjonens utredning parallelt med KS høring til KOU 2004:1 *Sterke regioner*. KS oppfordrer medlemmene til å uttale seg om styringsstruktur / forvaltningsmodell allerede ved første høringsfrist, dvs. 14. januar 2005.

Bystyret har tidligere vært inne på deler av temaet i sitt møte 15.04.04, der man enstemmig gikk aktivt inn i arbeidet med ny kommunestruktur (B-sak 036/04).

Vurdering:

I pkt 1 og 2 nedenfor gis det generell tilslutning/støtte til kommisjonens hovedgrep og tilrådinger. Fra pkt 3 og utover tas opp enkelte punkter i innstillingen

1. Kommisjonens hovedgrep og tilrådinger

Distriktskommisjonens hovedmål for regionalpolitikken er å skape vekst og utvikling i alle deler av landet, for på denne måten å øke den nasjonale verdiskapningen. Vekstkraft må mobiliseres nedenfra. For å understøtte den potensielle vekstkraften i alle deler av landet må det bygges sterke og selvstendige lokalsamfunn og regioner. Regionalpolitikken må være tilpasset den enkelte regions forutsetninger og behov. Politikken må utformes nedenfra og ha en demokratisk forankring, der viktige beslutninger treffes av folkevalgte organer.

Rådmannens kommentar:

- Kommunene bør markere prinsipiell støtte til Distriktskommisjonens (DK) målsettinger og strategier, og synliggjøre at man aktivt støtter de hovedgrep, veivalg, styringsstrukturer og de fire overordnede strategier som DKs foreslår.
- Det er viktig at fylkeskommunene og kommunesektoren samlet viser sin aktive støtte til DKs anbefalinger rundt styringsstrukturer og det regionale og lokale nivåets framtidige rolle og oppgaver. Så langt det er praktisk mulig bør kommunene legge opp til et bredt samspill med fylkeskommunen i høringsprosessen.
- DK kommer med en helhetlig tilråding, hvor de ulike forslag og tilrådinger også har betydning for hverandre og må sees samlet. Man bør søke å unngå at enkeltforslag trekkes ut og behandles separat, løsrevet fra helheten.
- Kommunene bør markere at kommisjonen har lagt fram en konsistent innstilling, med stor grad av politisk enighet om hovedutfordringer, målsettinger, strategier og virkemidler, selv om man på enkelte punkter har noe ulike tilnærminger og løsningsforslag.

2. Valg av modell for regional styring og samordning

For å understøtte den potensielle vekstkraften i alle deler av landet, ønsker DK at det må bygges sterke og selvstendige lokalsamfunn og regioner. DKs flertallsforslag er en trenivåmodell med sterke, folkevalgte regioner med betydelig overføring av makt og oppgaver fra staten til det regionale folkevalgte nivået. Flertallet legger bl. a. vekt på at det regionale folkevalgte nivået vil være mer prioriterings- og kostnadseffektivt enn alternative former for territoriell samordning .

Rådmannens kommentar:

- Kommunen bør støtte aktivt opp om flertallets forslag til framtidig styringssystem. Styring på regionalt nivå - med de oppgaver kommisjonen mener bør ligge på dette nivået - handler om å utvikle samfunnet i hele sin bredde. Dette er noe annet enn å administrere en rekke samfunnssektorer. En helhetlig og samordnet politisk innsats stiller krav til regionalt folkestyrt lederskap.

- Man bør legge vekt på å underbygge flertallets argumentasjon og vurdering om at et folkevalgt regionalt nivå vil være mer prioriterings- og kostnadseffektivt enn alternative former for territoriell styring og samordning
- Man bør fokusere på beslutningseffektivitet. Sterke folkevalgte regioner vil ha legitimitet i folket til også å fatte vanskelige beslutninger, og til å gjennomføre vedtakene på en effektiv måte.
- Man bør peke at en samordning av dagens oppgaver i fylkeskommunen med likeartede oppgaver hos fylkesmannen og andre deler av regional stat, vil kunne gi et mer kvalifisert administrativt apparat og/eller besparelser.

3. Styringsmodell - regionnivåets ansvar og finansiering

Flertallet i DK understreker at regionen bør ha et selvstendig økonomisk grunnlag basert på rammeoverføringer og direkte skattegrunnlag, på linje med finansieringen av dagens fylkeskommuner. På områder der det overføres et totalansvar eller bestilleransvar fra staten til det regionale nivået, bør pengene følge med. Også på de områder der det er snakk om et samordningsansvar, bør det regionale nivået ha tilstrekkelige økonomiske ressurser til å stimulere ønskede løsninger.

Rådmannens kommentar:

- Kommunen bør gi støtte til dette. Ved fastsetting av de økonomiske rammene for de nye regionene må prinsippet være at "pengene følger oppgaven" ved overføring av en oppgave fra staten til regionen. Dette er i tråd med det prinsippet som ble fulgt da spesialisthelsetjenesten ble overført fra fylkeskommunen til staten. Konkret vil dette f.eks bety at det ved en overføring av ansvaret for riksvegene utenom stamveger fra staten til regionene, så må pengene følge med.
- I tråd med dette bør man understreke at den konsistente ansvarsmodellen bør være hovedmodellen ved organisering av det regionale forvaltningsnivået i framtida. Regionene bør ha et helhetlig politisk, faglig og finansielt ansvar for å utføre de oppgavene de har ansvar for, jf det finansielle ansvarsprinsippet.
- Det bør understrekes at valg av styrings- og finansieringsmodell må gjenspeile at regionene skal være et sterkt og sjølstendig forvaltningsnivå, med klart definerte oppgaver, ansvar, myndighet og finansiering. Sterke og myndige regioner skal gi regional merverdi til den nasjonale politikken, ved å ivareta nasjonale interesser i politikktutforming og gjennomføring. Slike sterke regioner vil gi det beste grunnlaget for et omfattende og forpliktende samarbeid med stat, kommuner, næringsliv mv om regionale utviklingsprosjekt.
- En hovedutfordring vil være å utforme styringssystemet slik at man sikrer regional frihet og handlingsrom innenfor rammen av en overordnet nasjonal styring.

I flertallsforslaget til DK heter det at forholdet mellom statlige sentralmyndigheter og regionene bør bygge på:

"Helhetlige og fokuserte regionale plandokumenter bør inngå som viktige premisser i den statlige planleggingen
 Styringssignaler fra statlig nivå, som sikrer at nasjonale hensyn ivaretas
 Dialog og forhandlinger mellom statlig og regionalt nivå
 Forpliktende avtaler mellom statlig og regionalt nivå "

Rådmannens kommentar:

- En slik partnerskapsbasert forhandlingsmodell vil kunne være en nyttig supplerende styringsmodell, men den må ikke gjøres til hovedmodell for styringsrelasjonen mellom staten og regionen. Forpliktende avtaler mellom nasjonal stat og regionalt folkevalgt nivå kan være et egnet virkemiddel for eksempel i forbindelse med oppfølging av enkelte strategiske satsinger i fylkesplan/regionplan og knyttet til spesielle områder/oppgaver for å forplikte begge nivåer i forhold til oppfølging, også med en lengre tidshorisont enn budsjettåret. Den etablerte konsultasjonsordning mellom staten og kommunesektoren bør kunne videreutvikles til å dekke enkelte sider av denne styringsdialogen
- Forpliktende avtaler mellom partene på regionalt nivå vil særlig være aktuelt på områder hvor det regionale folkevalgte nivå har bestiller- eller samordningsansvaret.

4. Oppgaver og ansvar til sterke folkevalgte organer

DKs flertall anbefaler at det folkevalgte regionale nivået i særlig grad overtar myndighet fra staten på områder som er av stor betydning for regional utvikling, dvs. infrastruktur, samferdsel, utdanning, forskning, næringsutvikling, kultur, kommuneoverskridende areal- og ressursforvaltning og helse, samt oppgaver innenfor miljø, ressursforvaltning, fiskeri, landbruk og a-etat. Videre påpeker kommisjonen at regionen vil kunne ha ulik type ansvar for den enkelte oppgave, og skiller mellom totalansvar, bestilleransvar eller samordningsansvar.

Rådmannens kommentar:

- Kommunen bør være klar på hvilke typer oppgaver det er særlig viktig at regionene får ansvaret for, og at dette ansvaret kan være av ulik karakter. Det ville vært ønskelig at flertallet hadde kommet lenger i å presisere hva slags ansvar regionen bør ha for den enkelte oppgaven.
- En sentral del av høringen være en gjennomgang, vurdering og konkretisering av de oppgavene en folkestyrt region bør ha ansvar for. Hvilke typer oppgaver er det særlig viktig er undergitt regional politisk styring? Hvilke typer styring/styringsformer (totalansvar, bestillingsansvar, samordningsansvar) og hvilke virkemidler er det mest hensiktsmessig at det regionale folkevalgte nivå har i innenfor hver oppgav/sector, som samferdsel, landbruk, helse, universitet og høyskole mv.

Dette må kommunen se i sammenheng med uttalelsen til KOU 2004:1 – Sterke Regioner.

5. Kommunalt nivå

Innenfor rammen av flertallets forslag til trenivåmodell med større folkevalgte regioner, anbefales følgende når det gjelder overføring av oppgaver til kommunen:

”I tillegg til overføring av oppgaver til regionalt nivå bør det overføres ytterligere oppgaver og ansvar til det kommunale nivået. Dette for å gi kommunene større mulighet til å ta ansvar for egne ressurser og egen utvikling. Spesielt vil det være aktuelt å styrke kommunenes ansvar for arealforvaltning, næringsutvikling og stedsutvikling.”

Rådmannens kommentar:

- Kommunen bør si seg enig i at de oppgavene som kan legges til dagens – eller framtidens - kommunale nivå, bør legges til kommunene, og støtte DKs konkrete forslag om desentralisering til kommunenivå. Det bør vurderes om det er andre oppgaver som det er aktuelt å overføre til kommunene fra fylkeskommunene eller regional stat.
- For å bedre kommunenes muligheter som aktiv samfunnsplanlegger og –utvikler, må kommunenes økonomi/handlingsrom styrkes.
- Det bør understrekes at det i regionalt utviklingsarbeid er viktig med et godt samspill mellom kommunene og regionen. Kommunene må ha innflytelse på utvikling av politiske strategier og virkemiddelbruk på regionalt nivå. Det er viktig for å få til gode, regionalt tilpassede samhandlingsprosesser mellom kommune- og regionnivå.

6. Naturressurser og arealdisponering

Rådmannens kommentar:

- **Kommunen bør støtte anbefalingene til DK om at det regionale folkevalgte nivået må få økt innflytelse på disponering av arealer og naturressurser i forhold til statlige myndigheter. Imidlertid er det behov for en meget klar myndighetsdeling mellom kommunalt og regionalt nivå, slik at kommunen selv får avgjørende innflytelse på det vesentligste av arealbruk innen kommunen. Det er behov for å formalisere mulighetene for geografisk differensiering (jf planlov, bruk av strandsoner osv), og å kunne utvikle tilpassede løsninger lokalt og regionalt. Kommunen bør støtte forslagene som gir økt myndighet og innflytelse til lokale og regionale politiske organer.**
- **Spørsmål om kommuner og regioner skal ha større ansvar og innflytelse over ulike naturressurser (landbruk, fiske, havbruk, energi, osv) er både viktige og kompliserte.**
- **Regionene kan få økt ansvar for kommuneoverskridende planlegging, forutsatt samhandling og en avklart ansvars- og myndighetsfordeling mellom det kommunale og regionale nivået.**

7. Strukturspørsmål på kommunalt og regionalt nivå

En samlet kommisjon slår fast at det er sammenheng mellom hvilke oppgaver som bør ligge på det regionale nivået og størrelsen på regionene, samt størrelsen på kommunene og hvilke oppgaver som er lagt til disse. I flertallsforslaget til DK heter det at ”Dagens fylkeskommuner bør erstattes med sterke folkevalgte regioner, som avgrenses ut fra oppgaver og funksjonalitet.” Flertallet sier ikke noe om hvor store eller hvor mange regioner landet bør ha.

Rådmannens kommentar:

- **Kommunen bør henvise til pågående prosesser om kommunestruktur og regioninndeling. De vurderinger og konklusjoner som trekkes i vår uttalelse til KOU 2004:1, bør på hensiktsmessig måte innarbeides.**

8. Regional utvikling og fordeling innenfor regionene

Slik DK definerer regionalpolitikken, retter den seg mot større sammenhengende områder som omfatter både byer, deres omland og mer typiske distrikter og dekker alle

deler av landet. Regionalpolitikken skal bidra til både regional utvikling og regional fordeling.

Rådmannens kommentar:

- **Man bør tydeliggjøre og konkretisere byenes rolle i det samlede regionale utviklingsarbeidet, samspillet i forhold til byenes omland og i forhold til regionen**

DKs flertall peker på at det innenfor de nye regionene bør legges opp til en hensiktsmessig spredning av regionale funksjoner, kompetansemiljøer og myndigheter, slik at etableringen av de nye regionene ikke fører til en forsterket sentralisering på regionalt nivå.

Rådmannens kommentar:

- **Kommunen bør støtte DK i dette, og understreke at en slik funksjonsfordeling innenfor regionen – så langt mulig baseres på fortrinn som de enkelte byer og områder i regionen har – vil være en viktig forutsetning for i praksis å få nødvendig støtte i hele kommunesektoren for å gjennomføre en forvaltningsreform med sterke og større folkevalgte regioner.**

9. Statlig eller regionalt ansvar for distriktspolitikken

Det er et viktig prinsipielt spørsmål om ansvaret for aktiv distriktspolitikk bør ligge til staten eller i regionene. I kap 6.3.8 heter det:

”I distriktspolitikken bør det derfor være en arbeidsdeling mellom nivåene, der kommunalt og eventuelt regionalt nivå pålegges et større ansvar enn i dag, men der staten fortsatt ivaretar sentrale oppgaver. Blant annet bør det etter kommisjonens mening fortsatt være staten som definerer det distriktspolitiske virkeområdet, og fastlegger nasjonale distriktspolitiske mål i sektorpolitikken. Videre bør det som nå tilligge staten å differensiere generelle virkemidler som kommuneoverføringer og transporttilskudd, fastsette støtteintensiteten for bedriftsrettede virkemidler osv.

Styrkes det regionale nivået vil det, som beskrevet i punkt 5.9.1, være behov for å utvikle nye spilleregler mellom stat og region, basert på dialog, forhandlinger og bindende avtaler. Dette vil blant annet være nødvendig for å sikre at politikken tar utgangspunkt i lokale og regionale behov, samtidig som nasjonale distriktspolitiske mål fortsatt skal være retningsgivende.”

Dette må forstås slik at kommisjonen ønsker at det regionalpolitiske nivåets rolle i distriktspolitikken skal styrkes, men likevel slik at nasjonal stat skal ha et større ansvar for distriktspolitikken enn øvrige deler av regionalpolitikken.

Rådmannens kommentar:

- **Det må understrekes at en sterk region må ha et helhetlig regionalpolitisk ansvar, inkl. ansvaret for distriktspolitiske spørsmål. Det lokale og regionale ansvaret i distriktspolitikken må økes. Det må være samsvar mellom målene i distriktspolitikken og de virkemidlene som settes inn.**

10. Regional stats rolle

Rådmannens kommentar:

- **Kommunen bør støtte DKs forslag om at fylkesmannens oppgaver bør rendyrkes til kontroll og tilsyn.**
- **Det bør markeres at staten nasjonalt må legge til rette for at framtidig regional og lokal stat har den nødvendig frihet og handlingsrom til å fylle sine oppgaver i**

det regionale partnerskapet. Også etter at flere av dagens statlige oppgaver er overført til regionene og fylkesmannens oppgaver er avgrenset til kontroll og tilsyn, vil det viktig at staten nasjonalt "åpner" sektorene for lokale og regionale tilpasninger.

- Statens regionale organisering må tilpasses regionenes organisering.

11. Fremdrift og prosess

Et flertall i DK mener at Staten bør spille en aktiv rolle i omstrukturingsarbeidet. Dette kan innebære utforming av gode incentiver, god dialog med berørte parter og fastlegging av tidsløp før endringer skal skje. Det er avgjørende at prosessen ikke drar ut i tid. I løpet av neste stortingsperiode bør innholdet i eventuelle reformer være klart.

Rådmannens kommentar:

- Kommunen bør støtte at Staten tar en aktiv rolle i omstrukturingsarbeidet. I første omgang bør dette omfatte hvilke oppgaver som skal tillegges et nytt regionalt nivå og utformingen av dette. I neste omgang bør Staten, sammen med KS, ta hovedregi i å utforme hovedlinjene i en ny hovedstruktur for primærkommuner.

Konklusjon:

Rådmannen er i hovedsak enig i de hovedkonklusjoner flertallet i Distriktskommisjonen trekker med utvikling av streke, folkevalgte regioner, desentralisering av oppgaver og makt fra stat til lokalt og regionalt nivå.

Mandal, 05.01.2004

Erik Hillesund

Rett utskrift

7/2-05 K. Lande

MANDAL KOMMUNE

Rådmannens stab/ feilsekretariat

Org.nr. 964 968 319
Bankgno: 3040 07 09900

VEST-AGDER FYLKESKOMMUNE, PLAN- OG UTVIKLINGSVD.

SERVICEBOKS 517
4605 KRISTIANSAND S

Deres ref: Vår ref: 03/02996-5

Saksbeht: Erik Hillesand, 38 27 30 02

Artiklende: 02

Dato: 06.04.2004

INNSPILL TIL DISTRIKTSKOMMISSJONEN - TILBAKEMELDING TIL VEST-AGDER FYLKESKOMMUNE

Det vises til brev av 25.02.03, mottatt her 11.04.04, hvor fylkeskommunen ber om innspill på viktige problemstillinger om fremtidig fylkes-regionstruktur, oppgavefordeling, bruk av virkemidler, (storbyenes regionale roller m.v. I utgangspunktet er dette problemstillinger som vil kreve betydelig innsats for å kunne svare ut godt nok, og selvsagt burde saken vært politisk behandlet i kommunen.

Med den frist fylkeskommunen har gitt for svar (31.03.04), som igjen henger sammen med den frist fylkeskommunen har fått for å svare Distriktskommisjonen, velger rådmannen i Mandal kommune, etter samråd med ordfører, å gi et administrativt innspill. Innspillet vil bli forelagt Bystyret som referatsak i første møte, og evt vedtak vil bli ettersendt.

Et overordnet syn på regioner og forvaltningsnivåer
De fleste land i Europa har regionale forvaltningsnivå med folkevalgt styring. Finland har ikke hatt det, men er nå i ferd med å innføre det, mens Skottland har en modell med regioner som også er primærkommuner. EU har krav om at medlemslandene skal ha regioner med folkevalgt styring, men regionene har gjennomgående mye større folketall enn norske fylker.

I EU er det nå en klar trend at det satses mye på regionene, og "Regionenes Europa" er i ferd med å bli et begrep. Nasjonalstatene gir fra seg oppgaver og myndighet dels til overnasjonale organ, dels til regionene. I Norge har utviklingen gått i motsatt retning med større grad av sentralisering, fylkeskommunene har mistet oppgaver og legitimitet, og det er gjennomført betydelig regionalisering i statlig regi.

Den nye statlige regionaliseringen i Norge omfatter bl.a. den statlige spesialisthelsetjenesten med regionale helseforetak, det nye regionaliserte barnevernet, det regionaliserte vegvesenet, et regionalisert Mattilsyn, regionalisert fiskeriforvaltning etc. Den statlige regionaliseringen har til dels svært ulik regionstndeling.

Feilsekretariatet

Postadresse: Postboks 68, 4501 Mandal

Besøksadresse: Rådhuset

Telefon: 38 27 30 02

Telefax: 38 27 30 99

E-post: ehil@mandal.kommune.no

Rådmannen mener at det regionale forvaltningsnivået i Norge er overmodent for en reform både med hensyn til inndeling og oppgaver. Dagens fylkeskommuner bør avvikles og erstattes av et betydelig redusert antall regioner med andre oppgaver.

Jeg mener at det vil være riktig å overføre store deler av de oppgavene som tilligger regionaliserte statlige organer og fylkeskommunenes oppgaver i dag til nye regioner med folkevalgt styring. Dette vil både innebære stor overføring av makt fra det Oslo-baserte statsapparatet til nye regioner, og det vil innebære at mange oppgaver kommer under mer direkte folkevalgt styring enn i dagens regionaliserte statlige ordninger. En slik modell vil følge opp desentraliseringstrender fra andre europeiske land, og innebære en EU-tilpassing.

Det er knapt noen regional inndeling som er den ideelle, men et antall regioner mellom 5 og 8 bør kunne gi regioner med slagkraft og størrelse som gjør at man kan legge krevende oppgaver som næringsutvikling, spesialisthelsetjenester, vegvesen og samferdsel til de nye regionene. En ny regional inndeling ville med fordel kunne tatt utgangspunkt i dagens helseregioner og lagt til grunn en noe annen inndeling i Sør-Øst-Norge.

Jeg mener at det er behov for et "nasjonalt grep" for å fastsette en ny regional inndeling i Norge. Det vil ta for lang tid hvis en omfattende endring av dagens fylkesstruktur skal skje helt frivillig.

Det er viktig å understreke at en ny regional inndeling også må omfatte dagens ordning med fylkesmenn. En ny regionalisering uten at dagens fylkesmenn får samme inndeling vil kunne utvikle seg til et system med fire forvaltningsnivåer, og det bør unngås.

En ny regional struktur og ny oppgavefordeling vil også ha betydning for kommunestrukturen. Med vesentlig færre regioner, vil det være rasjonelt med vesentlig færre kommuner. Færre og større kommuner vil også kunne påvirke oppgavefordelingen og redusere behovet for selkapskonstruksjoner på tvers av dagens kommunegrensener.

Jeg mener at nye regioner ikke skal ta utgangspunkt i og være forankret i storbyene. Dette vil kunne føre til en uønsket sentralisering, hvor andre kommuner får en langt sterkere utkanprofil enn i dag. Det vil også være uheldig hvis kommunestyrene i storbyene skal få altfor stor innflytelse utenfor egne kommunegrensener. På den annen side vil storbyene være viktige drivkrefter i regional utvikling.

Det bør vurderes om nye regioner bør få en friere beskatningsrett. Beskatningsrett vil kunne gi mer selvstendighet og muligheter til å ta initiativ.

Oppgavefordelingen

Gitt en forutsetning om 5 - 8 regioner med et innbyggertall fra 0,5 til 1 million og med folkevalgt styring mener jeg at man bør vurdere å legge bl. a. følgende oppgaver til dette nivået:

- Regional næringsutvikling
- Spesialisthelsetjenester
- Høgskoler
- Videregående skoler
- Miljøvern og regional arealdisponering
- Vegvesen
- Samferdsel, flyplasser og regionale havner
- Regional kultur og kulturvervoppgaver
- Fiskeriforvaltning
- A-etat